

Česká školní inspekce
Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

čj. ČŠI-498/08-01

Název školy: **Mateřská škola speciální, Základní škola praktická a Základní škola speciální, Praha 9, Bártlova 83**

Adresa: Bártlova 83, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice

Identifikátor: 600 021 271

IČ: 70 848 572

Místo inspekce: Litvínovská 300, 190 00 Praha 9

Termín inspekce: 26. a 27. května 2008

Předmět inspekční činnosti:

1. Hodnocení souladu Školního vzdělávacího programu Mateřské školy speciální Litvínovská 300, 190 00 Praha 9 s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, podle §174 odst. 2 písm. c) školského zákona.
2. Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného mateřskou školou speciální Litvínovská 300, 190 00 Praha 9 dle ustanovení § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona.

Inspekční zjištění:

I. Základní údaje

K příspěvkové organizaci Základní škola praktická a Základní škola speciální se sídlem Bártlova 83, Praha 9 - Horní Počernice byla z rozhodnutí zřizovatele, jímž je Hlavní město Praha, připojena Mateřská škola speciální (dále MŠS) Litvínovská 300, Praha 9-Prosek. Ke sloučení došlo od 1. července 2005. Velká vzdálenost mezi kmenovým a odloučeným

pracovištěm klade na řízení zvýšené nároky. Inspekční činnost byla zaměřena na MŠS, pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP). MŠS má nejvyšší povolený počet 76 dětí, k 30.9. 2007 škola vykazala 48 a v době konání inspekce bylo zapsaných 52 dětí. Z celkového počtu je 29 dětí před předpokládaným zahájením školní docházky a 6 má začátek povinné školní docházky odložený.

Přijímání dětí se zdravotním postižením či znevýhodněním k předškolnímu vzdělávání probíhá v souladu s platnými právními předpisy v průběhu celého roku, na základě žádosti rodičů a doporučení Pedagogicko-psychologické poradny Praha 9 a Speciálně-pedagogického centra. V letošním školním roce jsou do docházky zařazeny děti s vadami řeči, tělesným postižením a kombinovaným postižením, v menší míře s mentálním postižením, výchovnými problémy a děti zdravotně oslabené.

Škola se nachází na rozhraní Proseka a Střížkova, v klidné a tiché části starší sídlištní zástavby. Jedná se o účelové zařízení pavilonového typu. Ve dvou pavilonech jsou umístěny čtyři třídy a dvě pracovny pro individuální logopedii, třetí tvoří zázemí pro provozní a administrativní činnost a čtvrtý je z části pronajímán fyzioterapeutickým pracovníkům pro individuální rehabilitaci dětí z MŠS i pro děti odjinud. V této části pavilonu je přípravná třída Základní školy speciální. MŠS má tři třídy s celodenním a jednu s polodenním provozem, přičemž ve dvou třídách jsou děti předškolního věku a dvě třídy zapisují děti mladší. Dvě třídy v přízemí MŠS jsou bezbariérové včetně sociálního zařízení, přizpůsobenému dětem s pohybovými obtížemi. Budovy obklopuje velká zahrada, celoročně využívaná. Po sloučení v rámci optimalizace s tehdejší Zvláštní školou v Praze 9 - Horních Počernicích prošla zahrada terénními úpravami, osazením nových herních prvků (skluzavky, průlezky). Další pozitivní změnou byla výměna oken ve třídách dvou pavilonů, zcela byl zrekonstruován byt školníka, kuchyň byla modernizována nerezovými stoly. Vstupy do propojovacích chodeb byly opatřeny uzamykáním a všechny třídy zvonky. Ve třídách byl vyměněn nábytek a zakoupeny nové lůžkoviny a lehátka. Pozitivní změnou je také intenzivnější spolupráce s rodiči a větší podíl dětí na výzdobě interiéru budov svými výtvarnými pracemi.

Školní vzdělávací program s názvem *Škola malého stromu* svou strukturou akceptuje Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV). Jeho zpracování je pojato v obecné rovině, vzhledem k nově utvářenému pedagogickému kolektivu slouží jako pracovní materiál, který budou pedagogové konkretizovat. V průběhu školního roku zatím nedošlo ke konkrétnějším změnám, aktuálnější podobu mají třídní programy, které však jsou velmi úzce zaměřené vždy na plnění jednoho určitého cíle. Plánování je zatím ve fázi návrhu. Evaluační systémy zpracovány nejsou.

II. Ekonomické údaje

Mateřská škola speciální, základní škola praktická a základní škola speciální jsou rozpočtovými opatřeními neinvestičního příspěvku ze státního rozpočtu financovány a následně vyúčtovány ze státního rozpočtu (SR) jako celek bez ohledu na jednotlivé součásti školy.

Hodnocení finančních podmínek bylo zaměřeno na vývoj celkových finančních výdajů školy v časovém horizontu tří let, a to od roku 2005 do roku 2007. Z účetní dokumentace bylo zjištěno, že k nejvyššímu nárůstu finančních prostředků přidělených ze SR na

jednotku výkonu došlo v roce 2005, kdy s účinností od 1. července byla Mateřská škola speciální sloučena se Základní školou praktickou a Základní školou speciální. Ve sledovaném období hospodařila škola zejména s finančními prostředky přidělenými ze SR, dotace činily v průměru 75 % celkových ročních neinvestičních výdajů v hlavní činnosti. Největší objem finančních prostředků SR se použil na úhradu osobních nákladů, tedy na platy zaměstnanců školy, související zákonné odvody sociálního a zdravotního pojištění a na ostatní osobní náklady. Ostatní neinvestiční prostředky škola použila zejména na nákup učebnic, učebních textů, učebních pomůcek a na další školení a vzdělávání svých zaměstnanců. Kromě státní dotace na přímé náklady na vzdělávání a příspěvku na provoz od zřizovatele obdržela a použila škola ze SR v roce 2005 účelovou dotaci na SIPVZ a v letech 2006 a 2007 na kompenzační pomůcky. V roce 2006 byla škole poskytnuta účelová neinvestiční dotace ze SR na *Rozšíření učebních plánů v 6. ročníku, na Projekt HODINA, na Národní program výuky cizích jazyků pro 3. až 5. a pro 7. až 9. ročník*. V roce 2006 byly škole rozpočtovým opatřením přiděleny investiční finanční prostředky pro oblast sportu a tělovýchovy. Výše finančních prostředků přidělených ze SR umožňuje plnění vzdělávacích programů školy.

III. Hodnocení školy

Velké změny od sloučení subjektů se projevily v oblasti personálního obsazení. V současné době o děti pečují 7 učitelek, 2 asistentky pedagoga a 2 logopedické asistentky. Z celkového počtu tři nesplňují podmínku kvalifikace, ostatní jsou absolventkami studia speciální pedagogiky. Nově na zkrácený úvazek 0,2 byla přijata psycholožka. Od sloučení MŠS se základními školami došlo k zásadním obměnám v pedagogickém kolektivu. Odešly učitelky spolu s bývalou ředitelkou. Další, již částečné obměny jsou přirozeným důsledkem utváření nového pracovního týmu i jeho vedení. V současné době je řízením pověřena v pořadí již třetí učitelka, která má povědomí o stávajících problémech i jejich řešení. Ve spolupráci s ředitelkou školy si jako hlavní cíl stanovila stmelení kolektivu zaměstnanců. Postupuje v souladu s udělenými kompetencemi včetně kontrolní a hospitační činnosti. Výhodou je její dlouholeté působení v této škole, znalost podmínek, i přirozená vazba na ředitelku. Připomínky ČŠI byly vzneseny k nižší efektivitě řízení MŠS (pedagogické rady neplní dostatečně funkci poradního orgánu, výsledky z kontrolní a hospitační činnosti nejsou využívány ke zkvalitňování vzdělávání) a souvisejí s její dlouhodobou pracovní neschopností po úraze. Učitelky absolvovaly řadu vzdělávacích akcí vztahujících se k problematice stávajícího kolektivu dětí. Přenos poznatků do praxe však není u všech dostatečně efektivní. Ředitelka na odchody reaguje pružně, přijímá potřebná opatření. Pozitivním zjištěním je, že se daří kolektiv stabilizovat. Jeho složení z hlediska odborné kvalifikace umožňuje plnit cíle vzdělávacího programu školy.

Inspekční činnost byla provedena na základě podnětu a z tohoto důvodu bylo zákonným zástupcům dětí předloženo dotazníkové šetření s cílem zjistit celkovou spokojenost se službami, které MŠS nabízí s možností dalšího upřesnění názorů. Z vyhodnocení odpovědí vyplývá vysoký poměr celkové spokojenosti s prací MŠS vzhledem k negativním názorům (jediný respondent z 25 zúčastněných). Oceňována je zejména logopedická a rehabilitační péče, trpělivý a vstřícný přístup učitelek, nabízené odpolední aktivity i kvalita školní kuchyně. V jediném záporném celkovém hodnocení je poukazována neupřímnost, neochota a nedostatečná kvalifikace pro práci v MŠS. Kritická připomínka se vztahovala k připojení mateřské školy k základním školám v Horních Počernicích.

Pro chod mateřské školy ředitelka vypracovala řadu interních směrnic (Školní, organizační, provozní a pracovní řád, směrnice k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, vnitřní kontrolní systém) a všem zaměstnancům vymezila pravomoci. Úspěšně pokračuje pravidelná individuální a kolektivní logopedická péče a individuální fyzioterapeutická péče po dohodě s odborníky. Informační systém je oboustranně funkční. Rodiče získávají dostatek informací od učitelek a logopedických asistentek, informace zásadního charakteru jsou vyvěšovány písemnou formou na vývěsky.

Partnerství škola zaměřuje na rodiče dětí a základní školy do kterých děti přecházejí. Pozitivním přínosem jsou rovněž kontakty, které vedení školy získává spoluprací se Speciálně pedagogickým centrem Paprsek, pedagogicko-psychologickou poradnou, a lékaři z oboru neurologie, foniatrie, psychiatrie, logopedie.

Zajištění ochrany a bezpečnosti dětí je rozpracováno ve Školním řádu a ve vnitřní směrnici. Učitelky děti pravidelně poučují a vedou je k dodržování dohodnutých pravidel bezpečného chování. Prostředí tříd a heren odpovídá zásadám pro zdravý vývoj dětí.

Prostorové i materiální podmínky podporují realizaci vzdělávacích cílů. Výjimkou jsou ne příliš prostorné logopedické pracovny pro individuální nápravu. V jedné z nich by bylo vhodné rozšířit vybavení o PC umožňující využívat příslušné programy k rozvoji rozumových i řečových schopností. Třídy jsou standardně a účelně členěné k plnění řízených i spontánních činností, pohybových i klidových aktivit, k odpolední relaxaci, ke kooperaci i individuálnímu zapojení dětí., které mají k dispozici dostatečné množství hraček, učebních pomůcek i literatury.

Průběh a výsledky vzdělávání

Hospitace byly uskutečněny u všech přítomných učitelek (1 byla v pracovní neschopnosti), dále byla hospitována individuální práce obou logopedických asistentek. Sledován byl i odpolední program po nabízeném klidovém režimu.

Atmosféra ve třídách odpovídala schopnosti jednotlivých učitelek přistupovat k dětem na základě partnerství. Spontánním činnostem (volným hram) byl až na výjimky věnován menší prostor než činnostem řízeným. Děti, které přicházely později, téměř neměly možnost volit spontánní činnosti, ihned po příchodu byly zapojovány do frontálních či skupinových řízených aktivit, individuálních aktivit logopedických či opět společných pohybových. Ve třídě, kde byly činnosti ve vyváženém poměru bylo také původně zamýšlené téma dle třídního plánu pružně upraveno vzhledem k následné návštěvě divadelního představení. Příležitost k oslavě jmenin posilovala *vzájemné vztahy* mezi dětmi.

Děti střední a nejstarší věkové skupiny v obou dnech získávaly informace zprostředkovaně, pozorováním obrázků a odpovídáním na otázky učitelek (jarní květiny, město a vesnice). Zvolené strategie děti neaktivizovaly, nepodporovaly rozvoj řeči a smyslů a nevedly k prožitku. Časová náročnost, stereotypní forma, nedostatek pohybu a relaxace vedly k únavě, neklidu a v jednom případě i k neadekvátním projevům chování, které bylo ze strany učitelky a pedagogické asistentky rovněž nevhodně potlačeno (vyloučení dítěte mimo třídu a tím poskytnutí negativní zpětné vazby). Následující *pohybové části* byly opět řízené, děti neměly téměř příležitost k samostatnému pohybovému vyžití. Dodržování stanovených pravidel a důraz na kázeň jsou zřetelně zejména v jedné třídě nejstarší věkové skupiny. Přesto většina dětí vnímá učitelku pozitivně a obrací se na ni s důvěrou. Rovněž ve třídě střední věkové skupiny dokáže učitelka vytvořit příznivou atmosféru a přistupuje k dětem vstřícně. V sebeobslužných činnostech jsou děti vedeny k samostatnosti. Nedostatkem v pedagogické práci učitelek v těchto třídách jsou především nevhodně volené metody, neefektivní motivace, frontální formy činností a tím absence

individuálního přístupu a možnosti samostatného rozhodování. Kromě plánovaných vzdělávacích činností byla hospitována individuální logopedická péče. Každá logopedická asistentka má k pravidelné každodenní nápravě přidělené děti ze dvou tříd. Ve sledované práci byla za pomoci dostatečného množství pomůcek procvičována rytmizace řeči, gymnastika mluvidel, sluchové rozlišení, drobná motorika, schopnost časové posloupnosti, cvičení paměti. Asistentka hojně užívala slovní ocenění pokroku, chyběl však jistý prvek úvodní motivace. Upřednostňuje přítomnost rodičů na odpolední logopedické konzultaci, při které jim demonstruje způsob práce. Snahou je zajištění jednotnosti nácviku.

Hospitovaná odpolední činnost zahrnovala rozvíjení estetického vnímání zajímavou výtvarnou činností. Rozdílné schopnosti dětí v přechodu z klidového režimu na odpolední program byly respektovány.

Péče o *dětskou psychiku* je nastavena nahodile. Ze zpracovaných programů je zřejmý prostor k její realizaci, ale v praxi, kdy zdaleka ne vždy uplatňované formy a metody práce umožňovaly dětem účastnit se činností dle vlastního rozhodnutí s osobní časovou potřebou i emočním nasazením, není její naplňování optimální. Je to způsobeno snahou učitelek vést děti k řízené činnosti s cílem naučit.

Vzdělávací oblasti ŠVP byly ve sledovaných činnostech zastoupeny, ze zápisů v třídních knihách a z hospitovaných aktivit však vyplývá, že většina učitelek ještě obtížně realizuje vzdělávací obsah tak, aby odpovídal integrované podobě předškolního vzdělávání a jeho činnostní povaze. Až na výjimky jsou pro učitelky stále prioritní vzdělávací cíle, nabídka není promyšlená tak, aby nabízené činnosti byly mnohostranné, pestré a svou úrovní odpovídaly konkrétním možnostem a potřebám dětí.

Děti dosahují určitých kompetencí vzhledem ke svému věku a specifice svých potřeb. Rozvoj řeči v souvislosti s důsledným odstraňováním vad přináší dobré výsledky. Většinou se dokáží zapojit do kolektivu bez větších problémů. Škola vytváří podmínky pro seznamování *se světem a společností lidí*, kultury i umění (divadla, knihy, vycházky), převažuje však poznávání zprostředkované, pasivní. Děti mají málo příležitostí k volné hře a tvořivým aktivitám. V jedné třídě negativně působí nepříznivé interpersonální vztahy mezi dospělými.

Závěrečné hodnocení:

Mateřská škola speciální poskytuje vzdělávání v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení.

Školní vzdělávací program je s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání v částečném souladu. Nedostatkem je zatím nekonkrétnost v definování kvality předškolního vzdělávání z hlediska cílů vzdělávání, podmínek, obsahu i výsledků vzhledem k vývojovým specifikům dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a absence vnitřní evaluace.

Ředitelka právního subjektu má promyšlenou strategii ve vedení lidí, uskutečňovanou prostřednictvím zástupkyně. Vzhledem k častým obměnám osob v této funkci však realita zatím této vizi neodpovídá. V průběhu inspekce však ředitelka i zástupkyně prokázaly schopnost jednotného postupu při řešení problémů.

Škola se snaží rozvíjet partnerství s rodiči, uplatňuje různé formy včetně anketních dotazníků a jejich závěry akceptuje. Spokojenost rodičů vyplývá i z analýzy dotazníků, zadaných ČŠI.

Dalším pozitivem je plánovaně realizované vybavování školy novými pomůckami i cílené zlepšování prostředí. Zaměření školy na logopedickou péči je v praxi důsledně uskutečňováno. Kvalitní je nejen práce logopedických asistentek, ale i každodenní individuální činnost učitelek. Nepříznivý stav byl zjištěn v aplikaci metod a forem vzdělávání, a u některých učitelek i výskyt nepřijatelných rizik při řešení problémů v chování dětí. Tento stav se odráží i v oblasti rozvoje dětské psychiky, důraz na předávání informací zprostředkovanými formami potlačuje aktivitu i dětskou spontaneitu. Důraz na kázeň omezuje i volný pohyb dětí.

Škola zajišťuje vzdělávání na průměrné úrovni, v některých aspektech je pedagogický proces hodnocen jako rizikový.

Hodnotící stupnice

Podprůměrný stav	Průměrný, funkční, (standardní) stav	Nadprůměrný (nadstandardní) stav
Zjištěn výskyt kritických nebo nepřijatelných rizik, nepříznivý stav, rizika jsou kritická nebo nepřijatelná	Zjištěný stav vyhovuje standardu, škola je funkční, rizika jsou přijatelná nebo okrajová	Zjištěný stav bez rizik, vyskytují se některé oblasti, které lze hodnotit jako příklady dobré praxe

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opírá:

- 1) Rozhodnutí MHMP čj. MHMP 262836a/2005 ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení ze dne 29.11. 2005 s účinností od 1.7. 2005
- 2) Usnesení Zastupitelstva Hlavního města Prahy č. 26/11 ze dne 31.3. 2005 k návrhu na optimalizaci sítě škol s účinností od 1.7. 2005
- 3) Optimalizace sítě škol – sloučení Speciální mateřské školy Litvínovská 300 Praha 9 a Základní a Pomocné školy Praha 9 – Horní Počernice, Bártlova, čj. SKU/06/101/2005
- 4) Rozhodnutí ve věci zápisu změny v údajích o právnické osobě s názvem Mateřská škola speciální, Základní škola praktická a Základní škola speciální, Praha 9, Bártlova 83, s účinností od 1.9. 2007, ze dne 14. 5. 2007, čj. MŠMT 10230/2007 - 21
- 5) Výpis změnového řízení, čj. S-MHMP – 144468/2007
- 6) Zřizovací listina příspěvkové organizace Mateřská škola speciální, vydaná usnesením Zastupitelstva hl.m. Prahy č. 12/14 ze dne 13. 12. 2007, s účinností od 21. 2. 2008
- 7) Jmenovací listiny a potvrzení ve funkci ředitelky ze dne 30. 6. 1994, čj. 1550/94/F, ze dne 19. 5. 1999 čj. 358/99, 27. 8. 2001 čj. SKU/06/757/2001, 5. 2. 2004 SKU-08/55/2004
- 8) Výkaz o Ředitelství škol R-13-01 k 30. 9. 2005, 2006, 2007
- 9) Výkaz o úrazovosti R-36-01 za školní roky 2004/2005, 2005/2006, 2006/2007
- 10) Školní vzdělávací program na školní rok, tématické plány tříd
- 11) Organizační řád školy, Vnitřní řád, Školní řád, Provozní řád, Pracovní řád pro zaměstnance na školní rok 2007/2008
- 12) Třídní knihy ve školním roce 2007/2008
- 13) Zápisy z pedagogických porad ve školním roce 2007/2008

- 14) Kniha úrazů
- 15) Přehled o docházce dětí ve školním roce 2007/2008
- 16) Statistické výkazy (řady V) o jednotlivých součástech školy podle stavu k 30. 9. 2004
- 17) Statistické výkazy (řady S) o jednotlivých součástech školy podle stavu k 30. 9. 2005, 2006 a 2007
- 18) Čtvrtletní výkazy o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. – 4. čtvrtletí 2005, 2006 a 2007
- 19) Rozpočtová opatření neinvestičního příspěvku přidělená v roce 2005, 2006 a 2007
- 20) Rozpočtové opatření přidělené investiční dotace v roce 2006
- 21) Vyúčtování finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2005, 2006 a 2007
- 22) Výkazy zisku a ztráty za období 13/2005, 13/2006 a 13/2007
- 23) Rozbory nákladů školy za období 13/2005, 2006 a 2007
- 24) Hlavní knihy účetnictví za období 13/2004, 13/2005 a 13/2006
- 25) Rozbory hospodaření školy za roky 2005, 2006 a 2007

Složení inspekčního týmu:

(razítko)

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Libuše Tláskalová	L. Tláskalová v.r.
Mgr. Stanislava Vandová	St. Vandová v.r.
Mgr. Jiří Wagner	J. Wagner v.r.
Bc. Marie Killiesová	Killiesová M. v.r.

Poučení:

Dle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu Česká školní inspekce, Arabská 683, 160 66 Praha 6.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Podle ustanovení § 175 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb. jsou osoby, u nichž byla provedena inspekční činnost, povinny přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekční činnosti bez zbytečného odkladu, nejpozději ve lhůtě stanovené Českou školní inspekci. Tuto lhůtu Česká školní inspekce stanoví po marném uplynutí 14denní lhůty k podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, popř. po jejich doručení.

Podpis ředitelky školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

(razítko)

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Alžběta Cibochová	Cibochová v.r.

V Praze 11. 6. 2008